

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/243/2019
Identifikačné číslo spisu:	1216210920
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1216210920.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Univerzitnej nemocnice Bratislava, so sídlom v Bratislave, Pažitková 4, IČO: 31 813 861, proti žalovanej NUBIUM, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Trenčianska 705/55, IČO: 47 545 674, zastúpenej JUDr. Jánom Mičurom, advokátom v Bratislave, Záhradnícka 27, o odstránenie reklamných zariadení a vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 17 C 54/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. mája 2019 sp. zn. 8 Co 277/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) čiastočným rozsudkom z 30. mája 2017 č. k. 17 C 54/2016 - 133 I. uložil žalovanej povinnosť do desať dní od právoplatnosti rozsudku odstrániť na vlastné náklady z pozemku parc. č. XXXXX/XX o celkovej výmere 10 274 m² - ostatné plochy a z pozemku parc. č. XXXXX/XXX o celkovej výmere 9 544 m² - ostatné plochy, nachádzajúce sa v katastrálnom území N., obec U. - m.č. N., okres U. Z., zapísané na LV XXXX, dve obojstranné reklamné zariadenia typu billboard; II. rozhodol, že o zvyšnom nároku žalobcu a trovách konania rozhodne v konečnom rozsudku. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 126 ods. 1 a § 135c ods. 1, 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) uviedol, že žalobkyňa sa voči žalovanej domáhala odstránenia stavieb postavených na vo výroku špecifikovaných nehnuteľnostiach, vlastníkom ktorých je Slovenská republika, pričom správu týchto pozemkov vykonáva žalobkyňa, ako aj vydania bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v užívaní predmetných pozemkov za obdobie dvoch rokov späťne v sume 4 127,04 eur. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že na sporných pozemkoch sa nachádzajú dva billboardy, ktoré sú v hornej časti označené obchodným menom žalovaného „NUBIUM“, pričom zo vzájomnej komunikácie vyplynulo, že žalovaná za základe výzvy žalobkyne listom z 18. februára 2016 oznámila žalobkyni, že má záujem pokračovať v užívaní uvedených pozemkov, reklamné stavby neodstráni a požiadala žalobkyňu o vyhlásenie ponukového konania. Zároveň súd prvej inštancie dospel

k záveru o dostatku pasívnej vecnej legitímácii žalovanej, keď mal za preukázané, že žalovaná po svojom právnom predchodcovi prevzala podnik podnikateľa v celosti, t. j. všetky práva, veci a majetkové hodnoty, a teda aj sporné reklamné billboardy. Súd prvej inštancie vzhľadom na uvedené skutočnosti konštatoval potrebu zabezpečenia ochrany vlastníkovi pozemku, keď žalovaná neunesla v spore dôkazné bremeno, keď nepreukázala, že pozemok patriaci žalobkyni užíva v súlade s právnymi predpismi, alebo, že by stavba bola postavená v súlade s platnými právnymi predpismi, a teda, že by mala k dispozícii stavebné povolenie na uvedenú stavbu vydané stavebným úradom, uzavretú nájomnú zmluvu s vlastníkom, resp. správcom pozemku alebo jeho súhlas na užívanie pozemku, ktorý žalovanej vlastnícky nepatrí. V danej súvislosti súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí prihliadol aj na dočasnosť tejto stavby. Záverom súd prvej inštancie považoval vykonanie ďalšieho dokazovania za nehospodárne a poukázal na výzvu stavebného úradu - mestskej časti Bratislava - Ružinov z 8. februára 2016, z ktorej vyplynulo, že sporné reklamné zariadenia sa nachádzajú na sporných parcelách a žalovaná doposiaľ na výzvy stavebného úradu nenamietala, že by na týchto parcelách mala postavené reklamné zariadenia.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 21. mája 2019 sp. zn. 8 Co 277/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie riadne, výstižne a dostatočne odôvodnil, preto sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, tieto si osvojil v celom rozsahu a v podrobnostiach na ne odkázal. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne posúdil žalobkyňou uplatnený nárok podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, umožňujúceho vlastníkovi veci domáhať sa súdnej ochrany svojho vlastníckeho práva proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje, a to aj žalobou o vypratanie nehnuteľnosti a taktiež podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že vlastníkom pozemku sa môže na súde domáhať odstránenia stavby z jeho pozemku. Ako odvolací súd ohľadne nedostatku právomoci súdu prejednať nárok žalobkyne ďalej uviedol, zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „Stavebný zákon“) upravuje v § 88 osobitné postupy pri odstraňovaní stavieb z dôvodov uvedených v tomto ustanovení, a to nariadenie odstránenia stavby stavebným úradom z vlastného podnetu, ďalej postup pri odstraňovaní stavby na základe žiadosti vlastníka stavby, ako aj mechanizmus na odstraňovanie nelegálnych stavieb vlastníkom pozemku alebo stavby, prípadne osoby, ktorá má iné práva k pozemku alebo stavbe, ktorý nedali právo inej osobe uskutočniť reklamnú stavbu na svojom pozemku alebo na svojej stavbe, a to na základe súhlasu stavebného úradu s odstránením reklamnej stavby. Z uvedeného preto odvolací súd konštatoval, že špeciálna právna úprava Stavebného zákona nevylučuje právo vlastníka pozemku, na ktorom je bez jeho súhlasu umiestnená reklamná stavba, domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva aj podľa všeobecnej právnej úpravy, obsiahnutej v Občianskom zákonníku. Zároveň sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie ohľadne ustálenia aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v spore, ako aj ohľadne pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v spore, keďže bolo v konaní preukázané, že žalobkyňa vykonáva správu sporných pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, a že na týchto pozemkoch sa nachádzajú dva billboardy v hornej časti označenej obchodným menom žalovanej, ktorú skutočnosť podľa názoru odvolacieho súdu preukazuje nielen žalobkyňou predložená fotodokumentácia, ale aj výzva stavebného úradu, či vzájomná korešpondencia sporových strán. V tejto súvislosti odvolací súd uzavrel, že žalovaná žiadnym spôsobom nespochybnila uvedené listinné dôkazy, ani skutočnosti z nich vyplývajúce, nepredložila žiaden dôkaz, ktorým by preukázal opak, t.j. že nemá umiestnené reklamné zariadenia na sporných pozemkoch. Záverom sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie so záverom o nehospodárnosti a nadbytočnosti vykonania dôkazov navrhnutých žalovanou.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov [§ 420 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“)], súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.) a zároveň napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.) a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Ako dovolateľka uviedla, v danom prípade - odstránenie reklamných stavieb - nemôže byť s poukazom na § 88 ods. 1 písm. d/, § 88 ods. 7 písm. b/ a § 88 ods. 8 Stavebného zákona daná právomoc súdov, nakoľko táto je s účinnosťou od 2. januára 2015 zverená stavebným úradom v správnom konaní s ingerenciou súdnej moci v správnom súdnictve. Preto dovolateľka zdôraznila, že v danom prípade za existencie neodstrániteľnej prekážky, a to absencie právomoci súdu, malo byť konanie zastavené a vec postúpená na príslušný stavebný úrad. V tejto súvislosti dovolateľka uviedla, že rozhodnutie spočíva v tejto časti aj v nesprávnom právnom posúdení a nastolila právnu otázku, a to či odstraňovanie reklamnej stavby z pozemku patrí do právomoci všeobecného súdnictva, alebo do právomoci správneho orgánu. Ďalej dovolateľka namietala, že sudy nižších inštancií nedostatočne zistili skutkový stav veci a nepresvedčivo odôvodnili vyvedené závery o existencii reklamných stavieb žalovanej na pozemkoch v správe žalobkyne, a v danej súvislosti preto žalovaná namietala aj odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a poukázala na rozhodnutia sp. zn. 6 Cdo 81/2010, 6 M Cdo 17/2010 a 4 Cdo 13/2009 v otázke aplikovania negatívnej dôkaznej teórie v konaní, keďže podľa názoru dovolateľky, žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno ohľadne ňou tvrdených skutočností. V ďalšom dovolateľka podrobne rozobrala skutkový stav veci a vyslovila polemiku o skutkových a právnych záveroch súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu. Z týchto dôvodov navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaná ako obchodná spoločnosť má na pozemku žalobkyne neoprávnene nainštalované reklamné zariadenia a nemá so žalobkyňou uzatvorenú nájomnú zmluvu, ani jej súhlas, napriek tomu tieto reklamné zariadenia naďalej prenajíma svojim klientom za účelom umiestnenia reklamy. Ako žalobkyňa ďalej uviedla, žalovaná relevantným spôsobom nespochybnila skutočnosti svedčiace v prospech žalobkyne, pričom je žalobkyňa presvedčená o tom, že svojho nároku na odstránenie stavieb žalovanej sa mohla domáhať nie len podľa ustanovení Stavebného zákona v správnom konaní, ale aj podľa ustanovení Občianskeho zákonníka pred všeobecným súdom, a preto navrhla dovolanie odmietnuť, prípadne zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je

dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalovaná vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. a/ C.s.p. namietala nedostatok právomoci všeobecných súdov na prejednaní odstránenia reklamných stavieb z pozemkov v správe žalobkyne, keď podľa jej názoru je táto právomoc podľa § 88 ods. 1 písm. d/, § 88 ods. 7 písm. b/ a § 88 ods. 8 Stavebného zákona zverená výlučne stavebným úradom v správnom konaní s ingerenciou súdnej moci v správnom súdnictve. Najvyšší súd žalovanou nastolenú právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., a to či odstraňovanie reklamnej stavby z pozemku patrí do právomoci všeobecného súdnictva, alebo do právomoci správneho orgánu, posúdil podľa obsahu (čl. 11 v spojení s § 124 ods. 1 C.s.p.) a zaoberal sa ňou z hľadiska námietky procesnej vady rozhodovania vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 420 písm. a/ C.s.p.).

13. V súvislosti s namietaným porušením § 420 písm. a/ C.s.p. dovolací súd uvádza, že právomoc súdu je jednou z procesných podmienok, za ktorých súd môže konať vo veci, musí byť jej splnenie skúmané vždy ex offio.

14. Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie, pričom Civilný sporový poriadok (ako zákon účinný v čase prejednávania a rozhodovania sporu) vymedzuje právomoc súdov tak, že spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv prejednáva a rozhoduje nezávislý a nestranný súd, ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu (čl. 1 C.s.p.) a podľa § 3 C.s.p. súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon (§ 4 C.s.p.). Civilná právomoc súdov Slovenskej republiky predstavuje teda sumár právnych záležitostí súkromnoprávneho charakteru (iného charakteru, len keď to zákon výslovne pripúšťa), ktoré súdy prejednávajú a rozhodujú v rámci svojej decíznej pôsobnosti, teda ako orgány ochrany práva, dotované výlučným a výnimočným a takmer bezvýnimočným oprávnením prejednávať a rozhodovať ich (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 82). Z uvedeného ustanovenia procesného kódexu teda vyplýva, že zákon neustanovuje úplne taxatívny výpočet právnych záležitostí, ktoré sa subsumujú pod pojem súkromnoprávne spory, resp. spory.

15. V danej súvislosti je pre úplnosť potrebné uviesť, že v čase začatia tohto sporu (konania) - 30. júna 2016 - bol účinný zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“), ktorý vymedzoval právomoc súdov v ustanoveniach § 7. V odseku 1 tohto paragrafu určoval, že v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú veci (nároky), ktoré vyplývajú z občianskoprávnych, pracovných, rodinných, družstevných, ako aj z obchodných vzťahov (včítane

podnikateľských a hospodárskych vzťahov). Takto ohraničený súbor sa týka vzťahov súkromného práva, ktoré sa spravujú princípmi právnej rovnosti a vôľovej autonómie účastníkov. Veci, zaradené do tohto súboru, prejednávajú a rozhodujú prevažne súdy; len výnimočne, ak to ustanovuje zákon, prejednávajú ich a rozhodujú o nich iné orgány. Podľa § 7 ods. 2 O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Nad rámec, vymedzený uvedenými súbormi vzťahov, súdy podľa § 7 ods. 3 O.s.p. v občianskom súdnom konaní prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už, na rozdiel od predchádzajúcich, nezakladajú priamo na práve súkromnom, tieto však vždy len vtedy, ak to ustanovuje zákon.

16. Za súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 Občianskeho zákonníka treba pokladať za spory vyplývajúce z majetkových vzťahov fyzických a právnických osôb, majetkových vzťahov medzi týmito osobami a štátom, ako aj zo vzťahov vyplývajúcich z práva na ochranu osôb, pokiaľ tieto občianskoprávne vzťahy neupravujú iné zákony.

17. Občiansky zákonník, ako legislatívny základ všetkých občianskoprávných vzťahov vôbec, upravuje teda všeobecné majetkové a osobné vzťahy založené na princípe právnej rovnosti (§ 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a autonómie (§ 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka) ich subjektov, t.j. právnej možnosti na základe vlastného rozhodnutia fyzických, právnických osôb a štátu usporiadať si vzájomné práva a povinnosti odlišne od zákona. Charakteristickým znakom týchto vzťahov je rovnocenné postavenie subjektov, pri ktorom jeden z účastníkov nemôže jednostranným úkonom založiť povinnosť druhého účastníka a nemôže ani autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého subjektu. Na rozdiel od toho verejnoprávne vzťahy, ako vzťahy upravené normami verejného práva, sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie). Pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne stanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívno-právnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka.

18. Všeobecné ustanovenie o ochrane subjektívnych práv je dané v § 4 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že proti tomu, kto právo ohrozi alebo poruší, možno sa domáhať ochrany u orgánu, ktorý je na to povolaný. Ak nie je v zákone ustanovené niečo iné, je týmto orgánom súd. Uvedené ustanovenie má dvojaký charakter. V prvom rade sleduje zabezpečenie práva na ochranu. Tu sa nielen zakladá právo dovoliť sa ochrany, ale i povinnosť príslušného štátneho orgánu túto ochranu za splnenia zákonných podmienok poskytnúť. Citované ustanovenie obsahuje zároveň zákaz odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Ďalej citované ustanovenie stanovuje právomoc k poskytnutiu ochrany. Túto právomoc má v občianskoprávných veciach všeobecne, t.j. ak nie je ustanovené niečo iné, súd. K tomu, aby k jej poskytnutiu bol povolaný (a oprávnený) iný orgán, by bolo potrebné, aby tak výslovne ustanovil zákon.

19. Pre vyriešenie otázky, či tá - ktorá vec patrí do právomoci súdu v zmysle uvedených ustanovení, je nevyhnutné predovšetkým zistiť, z ktorého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje žalobou uplatnený nárok (predmet súdneho konania), tento vzťah dôsledne analyzovať a následne po právnej stránke správne vyhodnotiť. Za účelom zabezpečenia podkladov, nevyhnutných pre tento postup, ukladá zákon žalobcovi povinnosť uviesť vždy už v návrhu (žalobe) rozhodujúce skutočnosti (§ 132 ods. 1 C.s.p., resp. § 79 ods. 2 C.s.p.). Tie majú súdu umožniť, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov, významných tak pre posúdenie rôznych otázok procesnej povahy (napr. právomoci, príslušnosti, spôsobilosti byť účastníkom konania), ako aj pre prípadné posúdenie veci samej. Žalobca je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a zdôvodniť. Je totiž vždy vecou súdu, aby podal jeho právnu kvalifikáciu. Ak ho ale predsa v žalobe

právne hodnotí, súd tým nie je viazaný.

20. V danej veci bolo podľa ustanovení § 126 ods. 1 v spojení s § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka rozhodnuté čiastočným rozsudkom o žalobe žalobkyne v tej časti, ktorou sa domáhala uloženia povinnosti žalovanej do desať dní od právoplatnosti rozsudku odstrániť na vlastné náklady z pozemku parc. č. XXXXX/XX o celkovej výmere 10 274 m² - ostatné plochy a z pozemku parc. č. XXXXX/XXX o celkovej výmere 9 544 m² - ostatné plochy, nachádzajúce sa v katastrálnom území N.Z., obec U. - m.č. N., okres U. Z., zapísané na LV XXXX, dve obojstranné reklamné zariadenia typu billboard.

21. Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje. Obdobné právo na ochranu má aj ten, kto je oprávnený mať vec u seba (§ 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

22. Podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“).

23. Občiansky zákonník vymedzuje stavbu ako nehnuteľnú vec, ktorá je spojená so zemou pevným základom (§ 119 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka).

24. Zo žalobkyňou opísaného skutkového stavu vyplýva, že daný prípad má občianskoprávny charakter, nakoľko ide o ochranu vlastníka nehnuteľnosti - pozemku pred zásahom do jeho vlastníckych práv do ktorého žalovaná zasiahla vybudovaním nepovolenej stavby „bez existencie nájomnej zmluvy alebo iného súhlasu“ žalobkyne. V žalobe sú ako rozhodujúce skutočnosti (§ 132 ods. 1 C.s.p.) tvrdené, že žalovaná má reklamné zariadenia (stavby) vo svojom vlastníctve umiestnené bez príslušného oprávnenia na pozemkoch vo vlastníctve Slovenskej republiky a v správe žalobkyne. Takto skutkovo vymedzený návrh, bez ohľadu na to, ako tvrdený skutkový stav žalobkyňa, najmä pokiaľ ide o právnu povahu stavieb (reklamných zariadení), právne vymedzuje, nepochybne je vyvodzovaný z občianskoprávneho (majetkového) vzťahu medzi právnickými osobami upraveného Občianskym zákonníkom. Nemožno však opomenúť skutočnosť, že podľa osobitnej časti dôvodovej správy k čl. I bodu 20 zákona č. 293/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, „navrhované ustanovenia § 88 ods. 3, 4, 6, 7 Stavebného zákona umožnia zjednodušeným spôsobom odstrániť čierne reklamné stavby známych a neznámych vlastníkov, k umiestneniu ktorých vlastníci pozemku alebo osoba, ktorá má iné práva k pozemku alebo stavbe podľa § 139 ods. 1 písm. a/ až c/ nedal právo inej osobe. Ostatné „čierne“ reklamné stavby budú odstraňované v klasickom konaní“. V tejto súvislosti je možné konštatovať, že uvedenou novelou Stavebného zákona sa docieli „zrýchleným“ spôsobom odstránenie neželaných reklamných zariadení z pozemkov dotknutých subjektov, najmä za predpokladu, keď nie je možné takéto reklamné zariadenie považovať za stavbu v zmysle § 119 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. V konaní však nebola sporná aj tá rozhodujúca skutočnosť, že predmetné reklamné zariadenia sú stavbou, resp. stavbami, a žalobkyňa sa nedomáha výlučne ochrany proti porušeniu stavebných predpisov, ale ochrany proti zásahu do jej práv vyplývajúcich zo vzťahov uvedených v čl. 1 v spojení s § 3 C.s.p. s tým, že v ustanovení § 126 ods. 1 v spojení s § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka je právomoc daná priamo súdu. Rozhodovanie žalobkyňou tvrdeného sporu medzi ňou a žalovanou, vyplývajúceho podľa jej skutkových tvrdení z porušenia súkromnoprávneho vzťahu definovaného v Občianskom zákonníku, nepochybne patrí aj do právomoci súdu. Dovolací súd dospel preto k záveru, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľom podľa ustanovenia § 420 písm. a/ v spojení s § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. nie je daná.

25. Žalovaná vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietala dokazovanie a nesprávne zistenie skutkového stavu súdmi nižších inštancií, odôvodnenie, nepresvedčivosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

26. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

27. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

28. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

29. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

30. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vyporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že tak odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie, z vykonaného dokazovania ustálili aktívnu i pasívnu vecnú legitímáciu sporových strán, keď mali za preukázané, že žalobkyňa vykonáva správu sporných pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, a že na týchto pozemkoch sa nachádzajú dva billboardy v hornej časti označenej obchodným menom žalovanej, ktorú skutočnosť preukazovala nielen žalobkyňou predložená fotodokumentácia, ale aj výzva stavebného úradu, či vzájomná korešpondencia sporových strán, pričom žalovaná uvedené skutočnosti nedokázala žiadnym relevantným spôsobom vyvrátiť, a zároveň neuniesla v spore dôkazné bremeno, keď nepreukázala, že predmetný pozemok užíva v súlade s právnymi predpismi, alebo, že by stavba bola postavená v súlade s platnými právnymi predpismi. Zároveň z odôvodnenia odvolacieho súdu vyplýva, že sa zaoberal aj v odvolaní namietaným pochybením súdu prvej inštancie ohľadne vykonaného dokazovania, keď považoval ďalšie dokazovanie za nadbytočné. V neposlednom rade je z rozhodnutia odvolacieho súdu jednoznačné, že tento ustálil aj právomoc súdov konať v spore, keď nárok žalobkyne bol správne posúdený podľa súkromnoprávných predpisov

občianskeho práva, a to podľa § 126 ods. 1 a § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedeného možno konštatovať, že súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 C.s.p. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že žalovaná sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

31. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

32. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

33. Žalovaná ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

34. Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018). Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 C.s.p. sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho

rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

35. V danom prípade dovolateľka spochybňovala či popierala riešenie otázky týkajúcej sa preukázania aplikovania negatívnej dôkaznej teórie v konaní, keďže podľa jej názoru, žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno ohľadne ňou tvrdených skutočností. Dovolateľka odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dôvodila poukazom na viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, najmä sp. zn. 6 Cdo 81/2010, 6 M Cdo 17/2010 a 4 Cdo 13/2009. Uvedenému nasvedčuje aj ďalší text dovolania, kde dovolateľka namieta rozpor záverov odvolacieho súdu s vykonaným dokazovaním, okrem iného aj v súvislosti s otázkou preukázania existencie reklamných stavieb žalovanej na pozemkoch v správe žalobkyne. Dovolací súd už vo svojich skorších rozhodnutiach (napr. sp. zn. 8 Cdo 115/2017) vysvetlil, že o otázku relevantnú z hľadiska ustanovení § 421 ods. 1 C.s.p. sa nejedná pri riešení otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, teda bremeno procesnej zodpovednosti za to, že v civilnom spore bude mať súd možnosť urobiť pre dostatok potrebných skutkových poznatkov rozhodnutie v prospech strany. Významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti C.s.p. je opodstatnené konštatovanie, že otázkou takého právneho významu je otázka významná nielen pre tú-ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky a judikátornej činnosti najvyššieho súdu, úlohou ktorého je zjednocovať rozhodovanie všeobecných súdov (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Je to dané zámerom, aby sa vyriešením takejto otázky prispelo k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Posúdenie otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych a v iných prípadoch sa spravidla už nevyskytujúcich skutkových okolnostiach, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu takáto individuálna otázka ani nemôže mať znaky zásadného právneho významu.

36. Dôkazné bremeno je inštitútom práva procesného, pretože je nerozlučne spojené s civilným sporovým konaním a prejavuje sa vo výsledku sporu. Možno ho vymedziť ako procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že súdu budú rozhodné skutočnosti, ku ktorým sa dôkazné bremeno vzťahuje, preukázané. Pojem „dôkazné bremeno“ sa najčastejšie používa v spojení s jeho unesením alebo neunesením; ak ho strana sporu (ne)unesla, znamená to, že sa jej (ne)podarilo skutočnosť preukázať bez ohľadu na to, či si dôkaznú povinnosť splnila či nespĺnila. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku náležite uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia, že na pozemkoch v správe žalobkyne sa nachádzajú reklamné stavby vo vlastníctve žalovanej, a to najmä predloženou fotodokumentáciu, výzvou stavebného úradu, či vzájomnou korešpondenciou sporových strán (viď bod 30. a 31. tohto uznesenia). Následkom aj tejto skutočnosti bolo potom vyhovieť žalobe v časti odstránenia reklamných stavieb. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, keďže dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy - porov. ustanovenie § 442 C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Preto ani nemožno polemizovať so závermi odvolacieho súdu, ktoré žalovaná namieta v dovolaní (porovnaj napr. rozhodnutie sp. zn. 5 Cdo 328/2012). Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná v tejto časti dovolania nedôvodne tvrdí, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

37. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej v časti, v ktorej namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p. odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietala

nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., odmietol podľa § 447 písm. f/ C.s.p. ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

38. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.), trovy dovolacieho konania jej však najvyšší súd nepriznal, nakoľko jej žiadne preukázateľné nevznikli (viď R 72/2018).

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.